

Військові дії Росії, безперечно, є невинуваченим і неспровокованим актом агресії проти незалежної і суверенної України, а також порушенням усіх чинних норм міжнародного права щодо охорони природи, сталого розвитку, гуманітарного права, основних норм моралі та принципів людського співіснування.

У цьому контексті ми рекомендуємо виключити Росію з Міжнародної координаційної ради Програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» та Бюро МАВ.

Крім того, міжнародні організації повинні вжити всіх можливих заходів для забезпечення захисту критичної інфраструктури та ядерної та радіаційної безпеки в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інформація про наслідки для довкілля від російської агресії в Україні 24 лютого - 9 березня 2022 року. URL: <https://mepr.gov.ua/news/39028.html>

2. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. URL: <https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html>

3. Місяць війни. Злочини проти довкілля. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/26/684714>

УДК 341(07):342.7

Тернавська В. М.

*к.ю.н., доцент, провідний науковий співробітник,
Київський регіональний центр НАПрН України*

КОНЦЕПЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В АСПЕКТІ РОСІЙСЬКОЇ «ГУМАНІТАРНОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ»

Права і свободи людини, механізм їх гарантування та дотримання становлять суть конституційно-правової політики кожної цивілізованої держави та визначають гуманістичний вектор міжнародної політики співіснування та подальшої співпраці міжнародного товариства у XXI ст. Переважна більшість країн сучасного світу ратифікувала міжнародно-правові акти у галузі прав людини, визнавши їх пріоритет в системі національного права. В умовах правової глобалізації національні правові системи активно трансформуються під егідою утвердження демократії і верховенства права, впроваджуючи міжнародні стандарти прав і свобод людини і громадянина та їх захисту. Разом з тим, пріоритет прав людини у сучасній міжнародній політиці і

праві став підґрунтям формування концепції «гуманітарної інтервенції», яка передбачає право міжнародної спільноти втручатися у внутрішні справи суверенної держави у випадках, коли держава грубо порушує права та свободи людини [1, с. 4]. В юридичній літературі висловлюються думки, що такі спроби обмеження державного суверенітету є нічим іншим як штучне створення кон'юнктурних версій «альтернативного» міжнародного права з боку окремих зацікавлених суб'єктів міжнародних відносин [2, с. 9]. Дійсно, сьогодні ми стали свідками спроби Російської Федерації нав'язати світовому співтовариству своє бачення засад міжнародного гуманітарного права, застосувавши *jus bellum* заради «захисту» російськомовних громадян України. Зазначимо, перефразовуючи Абейя [3, с. 67-68], що «права російськомовних людей» стають химерою та абераційним наслідком низки своєю чергою абераційних, штучних заходів, а саме «спасіння» російськомовних людей від «геноциду» та їх «звільнення» від «нацистського» режиму. І хоча Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш виступив із заявою про відсутність геноциду на Донбасі [4], саме ця абераційна загроза правам російськомовних людей вже упродовж тридцяти років є для РФ приводом для військової агресії проти Молдови, Грузії, Сирії та України. І вона не тільки не зникає, але і не має зникнути з порядку денного РФ, оскільки всі зовнішні абераційні загрози є запорукою внутрішньої політичної стабільності самої неофашистської влади РФ, яка, грубо порушуючи права своїх громадян на гідне і вільне життя, цинічно пропагує ідеологію «руського миру».

Сьогодні дії РФ слід кваліфікувати як геноцид українського народу, оскільки українських громадян, незважаючи на їх національну приналежність і мову, позбавляють основоположних прав людини – права на життя, на фізичну та психічну недоторканність, на мову, – вбиваючи, гвалтуючи, насильно депортуючи та русифікуючи дорослих і дітей. Натомість міжнародні інституції проявляють сьогодні свою майже повну імпотентність як свого часу Ліга Націй.

Сьогоднішня ситуація в Україні слугує яскравим прикладом того, як грубе порушення прав і свобод українських громадян Російською Федерацією стає підставою не тільки для активної зміни національного законодавства, але й демонструє вплив конституційно-правової політики України на зміни в міжнародному праві – міжнародному кримінальному праві, міжнародному гуманітарному праві, міжнародному екологічному праві. Україна ставить на повістку дня питання модифікації поняття «геноцид», «екоцид», «біоцид», а також механізму притягнення винних осіб до відповідальності. Крім того, своєї правової оцінки потребують такі масові порушення конституційних прав українських громадян, гарантованих статтями 25 і 33 Конституції України, як незаконне вивезення українських громадян російськими військовими на територію РФ на примусові роботи в депресивні райони РФ з відбиранням

українських паспортів. Річ у тім, що таке примусове вивезення трактується сьогодні в українській політиці та за кордоном як «депортація». Однак вживати даний термін в такому контексті вкрай некоректно, оскільки депортація означає примусове видворення з території національної держави іноземних громадян, які порушили законодавство цієї держави на її території, або ж виселення державою з недемократичним режимом власних громадян за межі своєї території з позбавленням громадянства. Відповідно, масове примусове вивезення державою іноземних громадян під час «гуманітарної інтервенції» з метою їх трудової експлуатації потребує відповідної юридичної кваліфікації.

Міжнародна спільнота серйозно стурбована тим, як вплине на міжнародне публічне право та правосуб'єктність міжнародних організацій результат військової агресії РФ проти України [5]. Такі події слід трактувати як зворотній бік глобалізації, коли внутрішня політика якоїсь держави зворотно позначається на ситуації на світовій арені [6, с. 142].

Таким чином, сучасна система міжнародного публічного права потребує своєї модернізації з метою удосконалення механізму реалізації системи прав людини на мир, життя, свободу, людську гідність та їх захисту від результатів втілення в життя таких псевдонаукових концепцій як, зокрема, «гуманітарна інтервенція», яка не тільки не сприяє захисту прав людини, але є відверто шкідливою як для суверенних прав національної держави, так і природних прав її громадян. Всі ці вкрай актуальні питання потребують ґрунтовних наукових розвідок не лише в площині міжнародного права, але, в першу чергу, науки конституційного права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Charles B. Keely (ext.). Humanitarian Intervention and Sovereignty. Sankt Augustin, November 1995. 28 p. https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_1031_1.pdf/77cf2670-66ab-db66-6377-a7330364aa7c?version=1.0&t=1539668125069

2. Глотов Б., Калитюк Л. Трансформація державного суверенітету в умовах глобалізації: український контекст. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2012. Вип. 4 (15). С. 6-14.

3. Фуко М. Безопасность, территория, население. Курс лекций, прочитанных в Коллеж де Франс в 1977-1978 учебном году / М. Фуко; Пер. с фр. В. Ю. Быстрова, Н. В. Сулова, А. В. Шестакова. СПб.: Наука, 2011. 544 с. URL : <https://gtmarket.ru/library/articles/6693/6694>

4. Генсек ООН: на Донбасі немає геноциду, а росіяни – не миротворці. LB.ua. 23.02.2022. URL: https://lb.ua/world/2022/02/23/506432_gensek_oon_donbasi_nemaie.html

5. How Russia's Invasion of Ukraine Violates International Law. URL: <https://www.cfr.org/article/how-russias-invasion-ukraine-violates-international-law>

6. Герасіна Л. М. Глобальна конструкція політичної системи світу в умовах геополітичних зрушень сучасності. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2014. № 4 (23). С. 140-151.

УДК 349.2

Труфанова Ю. В.

*к.ю.н., доцент кафедри цивільного права і процесу,
Західноукраїнський національний університет*

ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Призупинення дії трудового договору – нова норма трудового законодавства, запроваджена на час дії воєнного стану.

Починаючи із 24.03.2022 р. діють особливості трудових відносин в умовах воєнного стану, визначені законом України « Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (далі – Закон) [1].

Даний Закон визначає особливості трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій в Україні незалежно від форми власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами, у період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [2].

Норми Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» регулюють деякі аспекти трудових відносин інакше, ніж Кодекс законів про працю України (далі – КЗпП) та інше законодавство про працю – мають пріоритетне застосування на період дії воєнного стану для працівників усіх підприємств, установ, організацій в Україні незалежно від форми власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами.

Норми законодавства про працю, які суперечать положенням цього Закону, на період дії воєнного стану, не застосовуються.

Водночас, інші норми законодавства про працю, які не суперечать положенням Закону, також можуть або повинні застосовуватися у відносинах між працівником та роботодавцем [3].